

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

૨૦૧૫ની વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૫૯૫૯

સાથે

૨૦૧૫ની વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૬૩૩૫

સાથે

૨૦૧૫ની વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૭૫૪૦

સાથે

૨૦૧૫ની વિશેષ દીવાની અરજી નંબર ૮૨૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી.ન્યાયમૂર્તિ પરેશ ઉપાધ્યાય

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું માન. ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

=====

ગઢવી હરિદેવ દિનેશભાઈ & અન્યો.

અરજદારો

વિરુદ્ધ

=====

ઉપસ્થિતિ:

સુશ્રી. મમતા આર. વ્યાસ અને શ્રી. સમીર બી. ગોહિલ, અરજદારો માટે વકીલ
શ્રી રશોશ રિદાણી, પ્રતિવાદીઓ માટે એ. જી. પી.-રાજ્ય સત્તામંડળો

=====

કોરમ:માનનીય શ્રી.ન્યાયમૂર્તિ પરેશ ઉપાધ્યાય

તારીખ:૧૪/૦૨/૨૦૧૭

સીએવી જજમેન્ટ

૧. અરજદારો એવા ઉમેદવારો છે, જેમની પસંદગી રાજ્ય દ્વારા સીધી ભરતી મારફતે આચાર્ય (હેડ ટીચર) તરીકે કરવામાં આવી છે અને તેમના મેરિટના આધારે, તેમની પસંદગી મુજબ વિવિધ જિલ્લાઓ ફાળવવામાં આવ્યા છે. પ્રશ્ન એ છે કે, જે જિલ્લામાં તેમને ફાળવણી કરવામાં આવી છે, તે જિલ્લાની કોઈ ચોક્કસ શાળામાં તેમને નિમણૂક (પોસ્ટિંગ) આપવી. અરજદારોની રજૂઆત એ છે કે, કોઈ ચોક્કસ જિલ્લાની ફાળવણી થયા પછી, ચોક્કસ શાળામાં નિમણૂક મેળવવા માટે અરજદારોને જે વિકલ્પ/પસંદગી મળવી જોઈતી હતી, તેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા અમુક અંશે સીમિત કરી દેવામાં આવી છે અને આ રીતે તેમની સાથે અન્યાય થયો છે. આ ફરિયાદ સાથે, અરજદારોએ નીચે મુજબની મુખ્ય પ્રાર્થના સાથે આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે (મુખ્ય કેસ એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૫૯૫૯/૨૦૧૫ માંથી ટાંક્યા મુજબ):

"(A) આપ નામદાર શ્રી રિટ ઓફ મેન્ડેમેસ (હુકમનામું) અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને ઉત્તરાદાતા નંબર ૧ (એટલે કે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય) દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ નો પત્ર/ નિર્દેશ/ હુકમ રદબાતલ ઠેરવવા કૃપા કરશો અને વધુમાં ઉત્તરાદાતા નંબર ૧ થી ૩ ને તારીખ ૦૬.૦૪.૨૦૧૫ ના રોજ અને/અથવા એચટીએટી (HTAT) ઉમેદવારો માટે સીધી

ભરતીના સ્થળોની પસંદગી આપતી વખતે તમામ ખાલી જગ્યાઓ પ્રકટ અને પ્રદર્શિત કરવા નિર્દેશ આપવા કૃપા કરશો."

૨. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓ દ્વારા એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૫૯૫૯/૨૦૧૫ ને મુખ્ય કેસ તરીકે ગણવામાં આવે.

૩. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળવામાં આવ્યા.

૪. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલશ્રી મમતા વ્યાસે રજૂઆત કરી છે કે આચાર્યના પદ પરની નિમણૂક 'ધી હેડ ટીચર, ક્લાસ III, ઇન ધ સબઓર્ડિનેટ સર્વિસ ઓફ ધ ડાયરેક્ટોરેટ ઓફ પ્રાઇમરી એજ્યુકેશન ઓર રિસ્પેક્ટિવ ડિસ્ટ્રિક્ટ ઓર મ્યુનિસિપલ પ્રાઇમરી એજ્યુકેશન કમિટી, રિફૂટમેન્ટ રૂલ્સ, ૨૦૧૨' (ટૂંકમાં 'નિયમો') તરીકે ઓળખાતા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર નિમણૂકો ભરતીની બે પદ્ધતિઓ દ્વારા કરવામાં આવે છે: બઢતી (પ્રમોશન) અને સીધી ભરતી. વધુમાં એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે બઢતી અને સીધી ભરતી દ્વારા નિમણૂકનું પ્રમાણ ૧:૧ છે, એટલે કે એક બઢતી દ્વારા અને એક સીધી ભરતી દ્વારા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વર્તમાન અરજદારો સીધા ભરાયેલા ઉમેદવારો છે (બઢતી મેળવનાર નથી). એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, ૧૮.૦૧.૨૦૧૨ ના જાહેરનામા દ્વારા રાજ્ય દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરાયેલા ઉપરોક્ત સદર્ભિત ભરતી નિયમો અનુસાર, પસંદગી સમિતિના અધ્યક્ષ તરીકે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક દ્વારા ૦૮.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ રાજ્યમાં આચાર્યની ૨૪૬૭ ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે અરજીઓ મંગાવતી એક જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. જિલ્લાવાર વિગતો પણ દફતરે (રેકૉર્ડ પર) છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારોએ સદર જાહેરાતના અનુસંધાને અરજી કરી હતી અને પસંદગીની યોગ્ય પ્રક્રિયા પછી, તેમની પસંદગી કરવામાં આવી છે અને તેમની ગુણવત્તા ધ્યાને લઈ, તેમની પસંદગી મુજબ વિવિધ જિલ્લાઓ ફાળવવામાં આવ્યા છે. એવી

રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, જ્યાં સુધી જિલ્લાઓની ફાળવણીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી કોઈ ફરિયાદ નથી, ઓછામાં ઓછું આ અરજીઓના જૂથનો એ વિષય નથી. જો કે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, ફરિયાદ એ બાબતની છે કે, સંબંધિત જિલ્લામાં વિગતવાર નિમણૂક આપતી વખતે, અરજદારોને તેઓ જ્યાં જવા માગે છે તે શાળા પસંદ કરવાનો વિકલ્પ આપવો જોઈતો હતો, અને વધુમાં તે વિકલ્પ પૂરતો વ્યાપક હોવો જોઈતો હતો. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે, જિલ્લાની તમામ શાળાઓ – જ્યાં આચાર્યની જગ્યાઓ ખાલી છે – તે અરજદારોને પસંદગી માટે ઉપલબ્ધ કરાવવી જોઈતી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આવી પસંદગી અગાઉ બઢતી મેળવનાર આચાર્યોને આપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ના આક્ષેપિત નિર્દેશ દ્વારા, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકે સદર પસંદગીને અમુક અંશે સીમિત કરી દીધી છે, જેનાથી અરજદારોને અન્યાય થયો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ના પરિપત્ર (પરિશિષ્ટ-A) માં દર્શાવ્યા મુજબ સામા પક્ષ નિયામકની આક્ષેપિત કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર છે. અરજદારો સાથે થયેલા અન્યાયને સ્પષ્ટ કરતા, અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે આક્ષેપિત પરિપત્ર દ્વારા, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકે સંબંધિત જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીઓને એવી સૂચના આપી છે કે, જિલ્લામાં ઉપલબ્ધ આચાર્યોની કુલ ખાલી જગ્યાઓમાંથી, વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, નિમણૂક માટે ઉપલબ્ધ આચાર્યોની સંખ્યાની મર્યાદા સુધી, ઉતરતા ક્રમમાં એવી શાળાઓની યાદી તૈયાર કરવી જ્યાં આચાર્યની નિમણૂક કરવી જરૂરી હોય, અને તે યાદીમાંથી પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને પસંદગી આપવી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો ઉપલબ્ધ ઉમેદવારોની સંખ્યાની સરખામણીમાં જિલ્લામાં વધુ જગ્યાઓ ખાલી હોય, તો નિમણૂક એવી રીતે આપવી જોઈએ કે વધુ વિદ્યાર્થીઓ ધરાવતી શાળા આચાર્ય વિનાની ન રહે, અને તે રીતે નિમણૂક આપતી વખતે, સંબંધિત પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને તેમની અંદરોઅંદરની ગુણવત્તા (ઈન્ટર-સે મેરિટ) મુજબ પસંદગી

આપવામાં આવે. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે આવેગપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે આનાથી એવી પરિસ્થિતિ નિર્માણ થશે કે જ્યાં, પસંદગી પામેલા ઉમેદવારના રહેઠાણની ખૂબ નજીક આવેલી શાળા હોય અને ત્યાં જગ્યા ખાલી પણ હોય, છતાં તે ખાલી જગ્યા ભરવામાં ન આવે અને સત્તાધિકારીઓ દ્વારા કોઈ અલગ જ શાળાની ખાલી જગ્યા ભરવામાં આવે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ પરિપત્રની અસર એ થાય છે કે અરજદાર, જે પોતાના રહેઠાણની નજીક નિમણૂક મેળવી શક્યા હોત, તેમને હવે તે જ જિલ્લામાં હોવા છતાં દૂર જવું પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ ગેરકાયદેસર, સ્વેચ્છાચારી, ગેરબંધારણીય છે અને તેથી તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર છે.

૫. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલે, તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વિવિધ હુકમોનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જેની નકલો અરજદારોના તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૭ ના વધારાના એક્ઝિડેવિટ (સોગંદનામા) સાથે દફતરે મૂકવામાં આવી છે. જે કેસોમાં તે હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા તે નીચે મુજબ છે: –

(i) સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨૬૯૬/૨૦૧૪

(ii) સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪

(iii) એસસીએ નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ માં એલપીએ (LPA) નંબર ૮૭૬/૨૦૧૪

૬. બીજી તરફ, સામા પક્ષે, રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ વતી વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર (AGP) શ્રી રિડાણીએ આ અરજીઓનો વિરોધ કર્યો છે. આ અદાલતનું ધ્યાન તારીખ ૦૬.૦૫.૨૦૧૬ ના જવાબી એક્ઝિડેવિટની વિગતો અને બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૯ ના નિયમો તરફ દોરવામાં આવ્યું છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ દ્વારા અરજદારોની પસંદગીના સ્થળે નિમણૂક ન આપીને તેમના કોઈ કાનૂની અધિકાર, કે મૂળભૂત અધિકારનો ભંગ

કરવામાં આવ્યો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ભરતીના નિયમોમાં એવી જોગવાઈ છે કે આચાર્યોની નિમણૂક ૧ : ૧ ના પ્રમાણમાં બઢતી અને સીધી ભરતી દ્વારા કરવામાં આવશે, તેને પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને જિલ્લામાં કોઈ ચોક્કસ સ્થળે નિમણૂકનો દાવો કરવાનો અધિકાર આપતી જોગવાઈ તરીકે વાંચી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સદર પ્રમાણનું પાલન ગુજરાત રાજ્યમાં, અથવા તો કોઈ ચોક્કસ જિલ્લામાં આચાર્યના કેડરમાં વ્યક્તિઓની ભરતીમાં કરવાનું હોય છે, પરંતુ તેને કોઈ પણ રીતે એવા માપદંડ નિર્ધારિત કરવા તરીકે વાંચી શકાય નહીં કે રાજ્ય દ્વારા સંબંધિત આચાર્યની સેવાનો કઈ શાળામાં ઉપયોગ કરવામાં આવશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારો તરફથી અયોગ્યતા તેમના તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૭ ના વધારાના એફિડેવિટની વિગતોથી, ખાસ કરીને તેની સાથે જોડેલા પત્રક પરથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે અરજદારોની અસુવિધા દર્શાવે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય દ્વારા સંસાધનોનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરવો જોઈએ તે સત્તાધિકારીઓની ડહાપણ (બુદ્ધિમત્તા) પર છોડી દેવું જોઈએ અને કોઈ પણ સંજોગોમાં ઉમેદવારો દ્વારા શરતો નક્કી કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ના આક્ષેપિત નિર્દેશ દ્વારા, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, ગુજરાત રાજ્યએ કોઈ ભૂલ કરી નથી, તેનાથી વિપરીત, તે રાજ્યની ચિંતા દર્શાવે છે કે, જ્યારે આચાર્ય વગરની શાળાઓની સરખામણીમાં નિમણૂક માટે ઓછા ઉમેદવારો ઉપલબ્ધ હોય, ત્યારે તેમને એવી રીતે મુકવામાં આવે જેથી વધુમાં વધુ વિદ્યાર્થીઓને લાભ થાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આ કાર્યવાહીમાં હસ્તક્ષેપ ન કરવો જોઈએ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજીઓનું આ જૂથ ફગાવી દેવામાં આવે.

૭. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા પછી, આ અદાલત નીચે મુજબ તારણ આપે છે.

૭.૧ અરજદારોની ફરિયાદ આચાર્ય (હેડ ટીચર) ના પદ પર નિમણૂક માટે તેમની પસંદગી થયા બાદ તેમને ફાળવવામાં આવતા નિમણૂક સ્થળ (પોસ્ટિંગ) અંગેની છે.

૭.૨ આચાર્યના પદ પરની ભરતીને નિયંત્રિત કરવાના હેતુથી, ગુજરાત સરકારે ૧૮.૦૧.૨૦૧૨ ના જાહેરનામા દ્વારા આ નિયમો ઘડ્યા છે. સદર નિયમોનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૧. આ નિયમો 'ધી હેડ ટીચર, ક્લાસ III, ઇન ધ સબઓર્ડિનેટ સર્વિસ ઓફ ધ ડાયરેક્ટોરેટ ઓફ પ્રાઇમરી એજ્યુકેશન ઓર રિસ્પેક્ટિવ ડિસ્ટ્રિક્ટ ઓર મ્યુનિસિપલ પ્રાઇમરી એજ્યુકેશન કમિટી, રિફ્રૂમેન્ટ રૂલ્સ, ૨૦૧૨' તરીકે ઓળખાશે. ૨. પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી અથવા સંબંધિત જિલ્લા અથવા નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિની તાબાની સેવામાં આચાર્ય, વર્ગ-૩ ના પદ પર નિમણૂક કાં તો, -

(a) સાબિત થયેલી ગુણવત્તા અને કાર્યક્ષમતા ધરાવતી એવી વ્યક્તિઓમાંથી બઢતી દ્વારા કરવામાં આવશે, જેઓ *****

અથવા

(b) સીધી ભરતી દ્વારા કરવામાં આવશે.

૩. બઢતી અને સીધી ભરતી દ્વારા નિમણૂકો ૧:૧ ના પ્રમાણમાં કરવામાં આવશે.

૪. નિયમ ૨ માં દર્શાવેલ પદ પર સીધી ભરતી દ્વારા નિમણૂક માટે લાયક ઠરવા માટે, ઉમેદવાર *****"

૭.૩ ઉપરોક્ત નિયમોના અનુસંધાને, પસંદગી સમિતિના અધ્યક્ષ તરીકે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક દ્વારા ૦૮.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ રાજ્યમાં આચાર્યની ૨૪૬૭ ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે અરજીઓ મંગાવતી એક જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. જિલ્લાવાર વિગતો દફતરે (રેકૉર્ડ પર) છે.

૭.૪ અરજદારોએ સદર જાહેરાતના અનુસંધાને અરજી કરી હતી અને પસંદગીની યોગ્ય પ્રક્રિયા પછી, તેમની પસંદગી કરવામાં આવી છે અને તેમની ગુણવત્તાને ધ્યાને લઈ, તેમની પસંદગી મુજબ વિવિધ જિલ્લાઓ ફાળવવામાં આવ્યા છે. જ્યાં સુધી જિલ્લાઓની ફાળવણીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી કોઈ ફરિયાદ નથી. ઓછામાં ઓછું આ અરજીઓના જૂથનો એ વિષય નથી.

૭.૫ પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને સંબંધિત જિલ્લાઓની ફાળવણી કર્યા પછી પરંતુ સંબંધિત જિલ્લા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા તે જિલ્લાની અંદર વિગતવાર નિમણૂક આપવામાં આવે તે પહેલાં, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, ગુજરાત રાજ્યએ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ નો આક્ષેપિત પત્ર/પરિપત્ર જારી કર્યો હતો. આ અરજીઓના જૂથમાં આ જ સૂચના/નિર્દેશને પડકારવામાં આવ્યો છે.

૭.૬ આ અદાલત સમક્ષ વિચારાધીન મુદ્દો એ છે કે, શું પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ની આક્ષેપિત સૂચના 'નિયમો' થી વિપરીત (અસંગત) છે, અને વધુમાં શું સદર સૂચનામાં અન્ય કોઈ ધોરણે હસ્તક્ષેપ કરવાની જરૂર છે કે કેમ.

૭.૭ ઉપરોક્ત મુદ્દાની તપાસ કરવા માટે, સૌપ્રથમ એ નોંધવું જરૂરી છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ની આક્ષેપિત સૂચનામાં શાની જોગવાઈ છે. તે દફતરે છે. તેનું વાંચન સ્પષ્ટ કરે છે કે આક્ષેપિત પરિપત્ર દ્વારા, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકે સંબંધિત જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીઓને એવી સૂચના આપી છે કે, જિલ્લામાં ઉપલબ્ધ આચાર્યોની કુલ ખાલી જગ્યાઓમાંથી, વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, નિમણૂક માટે ઉપલબ્ધ આચાર્યોની સંખ્યાની મર્યાદા સુધી, ઉતરતા ક્રમમાં એવી શાળાઓની યાદી તૈયાર કરવી જ્યાં આચાર્યની નિમણૂક કરવી જરૂરી હોય, અને તે યાદીમાંથી પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને પસંદગી આપવી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આક્ષેપિત સૂચનાનો

અર્થ એ છે કે, જો ઉપલબ્ધ ઉમેદવારોની સંખ્યાની સરખામણીમાં જિલ્લામાં વધુ જગ્યાઓ ખાલી હોય (જે હકીકતમાં આ કેસમાં છે), તો નિમણૂક એવી રીતે આપવી જોઈએ કે વધુ વિદ્યાર્થીઓ ધરાવતી શાળા આચાર્ય વિનાની ન રહે. તે વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે, આ રીતે ઉપલબ્ધ શાળાઓની યાદી તૈયાર કર્યા પછી, સંબંધિત પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને તેમની અંદરોઅંદરની ગુણવત્તા (ઇન્ટર-સે મેરિટ) મુજબ પસંદગી આપવી.

૭.૮ આ અદાલતને જણાય છે કે ઉપરોક્ત બાબત પૂર્ણપણે વહીવટી વિષય છે. રાજ્યએ પોતાના સંસાધનોનો ઉપયોગ કઈ રીતે કરવો જોઈએ તે કારોબારી સત્તાધિકારીઓની બુદ્ધિમત્તા પર છોડી દેવું જોઈએ અને આવી બાબતોમાં અદાલત દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપ વ્યાજબી ગણાશે નહીં. વધુમાં, કોઈ પણ સંજોગોમાં પસંદગી પામેલા ઉમેદવારો દ્વારા આ બાબત શરતી બનાવવાની (દબાણ કરવાની) મંજૂરી આપી શકાય નહીં. આ અદાલતને વધુમાં જણાય છે કે, ભરતીના નિયમોમાં એવી જોગવાઈ કે આચાર્યોની નિમણૂક ૧:૧ ના પ્રમાણમાં બઢતી અને સીધી ભરતી દ્વારા કરવામાં આવશે, તેને પસંદગી પામેલા ઉમેદવારને (બઢતી મેળવનાર કે સીધા ભરતી થયેલા) કોઈ ચોક્કસ સ્થળે નિમણૂકની માંગ કરવાનો કોઈ અધિકાર આપતી જોગવાઈ તરીકે વાંચી શકાય નહીં. આક્ષેપિત સૂચના, કોઈ પણ રીતે, અરજદારો દ્વારા માનવામાં આવ્યા મુજબ 'નિયમો' ની કોઈ પણ જોગવાઈથી વિપરીત નથી. તેથી મુખ્ય દલીલને ડગાવી દેવામાં આવે છે. આ અદાલતને જણાય છે કે, અરજદારોને તેમની પસંદગીના સ્થળે નિમણૂક ન આપીને રાજ્ય દ્વારા તેમના કોઈ કાનૂની અધિકાર, કે મૂળભૂત અધિકારનો ભંગ કરવામાં આવ્યો નથી. અરજદારો દ્વારા જે દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે તેને વાજબી અપેક્ષા પણ કહી શકાય નહીં. કાર્યસ્થળ અરજદારોના રહેઠાણની નજીક હોવું જોઈએ તેવો દાવો આ ત્રણેયમાંથી કોઈ પણ શ્રેણી હેઠળ આવશે નહીં. તેથી આ બાબતમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૭.૯ જો કે અદાલત રાજ્યની આવી વહીવટી ક્ષેત્રની કાર્યવાહીની ન્યાયિક સમીક્ષામાં

પ્રવેશવામાં સામાન્ય રીતે સંયમ રાખતી હોય છે, છતાં આક્ષેપિત સૂચનાના સ્પષ્ટ વાંચનથી વિહંગાવલોકન થાય છે કે રાજ્યએ બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૯ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને આ કેસમાં અત્યંત તાર્કિક રીતે કાર્ય કર્યું છે. વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરની આ રજૂઆતમાં આ અદાલતને નોંધપાત્ર બળ જણાય છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૫ ના આક્ષેપિત નિર્દેશ દ્વારા, પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, ગુજરાત રાજ્યએ માત્ર કોઈ ભૂલ જ નથી કરી એટલું જ નહીં, પરંતુ તે રાજ્યની ચિંતા પણ દર્શાવે છે કે, જ્યારે આચાર્ય વગરની શાળાઓની સરખામણીમાં નિમણૂક માટે ઓછા આચાર્યો ઉપલબ્ધ હોય, ત્યારે તેમને એવી રીતે મૂકવામાં આવે જેથી મહત્તમ વિદ્યાર્થીઓને લાભ થાય.

૭.૧૦ આ અદાલતને જણાય છે કે આ અરજીઓનો મુખ્ય પાયો અરજદારો (જેઓ પોતે આચાર્ય જેવા જવાબદાર પદ પર છે) ની એ અયોગ્ય અને ખોટી માનસિકતા છે કે તેમની નિમણૂક પ્રાથમિક રીતે તેમની રોજગારી માટે છે, અને બાળકોને શિક્ષણ આપવું એ સમાજ માટે માત્ર એક આનુષંગિક લાભ છે. શિક્ષકોને સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવવું જરૂરી છે કે તેમની નિમણૂક પ્રાથમિક રીતે બાળકોના શિક્ષણ માટે છે અને તેમના માટે રોજગારીની તકોનું સર્જન થવું, તે મહત્વનું હોવા છતાં, એક અપ્રાધાન્ય/આનુષંગિક લાભ છે; તેને કોઈ પણ સંજોગોમાં બાળકોના અને તે દ્વારા સમગ્ર સમાજના હિતથી ઉપર રાખી શકાય નહીં. અરજદારો દ્વારા તેમના રહેઠાણના સ્થળ અને જે શાળાઓમાં તેઓને મૂકવામાં આવ્યા છે તે વચ્ચેનું અંતર દર્શાવવું, એ માત્ર તેમના ગેરસમજણભર્યા અને અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવા અધિકાર પ્રત્યેની ચિંતા દર્શાવે છે.

૮. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આ અદાલતના વિવિધ હુકમો પર મૂકવામાં આવેલો વિશ્વાસ અરજદારોના કેસને આગળ વધારી શકશે નહીં. તે નીચેના કારણોસર છે:

૮.૧ જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૬/૨૦૧૪ નો સંબંધ છે, તો

તે અરજદારો દ્વારા ૩૧.૦૭.૨૦૧૪ ના રોજ આખરે પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી અને આ અદાલત દ્વારા સદર અરજી પર કોઈ નિર્ણય નોંધવામાં આવ્યો નથી.

૮.૨ જ્યાં સુધી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ માં પેટન્ટ અપીલ (LPA) નંબર ૮૭૬/૨૦૧૪ નો સંબંધ છે, ધ્યાને લેવાના પરિબળો નીચે મુજબ છે:

૮.૨.૧ સદર અરજી પર તારીખ ૧૯.૦૨.૨૦૧૪ ના રોજ પ્રથમ હુકમ નોંધતી વખતે આ અદાલતને સ્પર્શી ગયેલું એક પરિબળ, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૧૨૩૫/૨૦૧૨ માં આ અદાલતનો અગાઉનો તારીખ ૨૩.૦૮.૨૦૧૨ નો હુકમ હતો. સદર હુકમ તારીખ ૧૯.૦૨.૨૦૧૪ ના ફકરા:૧૩ ની વિગતો પરથી આ બાબત સ્પષ્ટ થાય છે. વાસ્તવિકતામાં, અગાઉની અરજી (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૧૨૩૫/૨૦૧૨) ૦૬.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ દબાણ ન કરવાથી (not pressed) અગાઉથી જ નિકાલ પામી હતી. આમ, જે તારીખે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૧૨૩૫/૨૦૧૨ નો એકપક્ષીય હુકમ ધ્યાને લેવામાં આવ્યો, તે અરજી તો લાંબા સમય પહેલાં જ દબાણ ન કરવાના કારણે નિકાલ પામી ચૂકી હતી. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૯૯૬/૨૦૧૪ (નોંધ: મૂળ પાઠમાં ૨૯૯૬/૨૦૧૪ નો ઉલ્લેખ છે) પર ૨૪.૦૨.૨૦૧૪ ના રોજ પાછળથી હુકમ નોંધતી વખતે અદાલતે આ પાસાની નોંધ પણ લીધી છે. આમ, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૯૯૮/૨૦૧૪ ના અરજદારો દ્વારા ૧૯.૦૨.૨૦૧૪ ના રોજ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૧૨૩૫/૨૦૧૨ નો તારીખ ૨૩.૦૮.૨૦૧૨ નો એકપક્ષીય હુકમ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં સદર અરજી એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૧૧૨૩૫/૨૦૧૨ નો ૦૬.૧૨.૨૦૧૨ ના રોજ નિકાલ થઈ ગયો હોવાની હકીકત છુપાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, એક કેસનો વચગાળાનો હુકમ બીજા કેસમાં ટાંકવામાં આવ્યો – તે શ્રેણી

ચાલુ રહી. તે વચગાળાના હુકમો અને તેમાં સુધારા એ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ માં પેટન્ટ અપીલ (LPA) નંબર ૮૭૬/૨૦૧૪ નો વિષય હતો. સદર અપીલમાં બે હુકમો છે. પ્રથમ હુકમ ૧૩.૦૮.૨૦૧૪ નો છે અને આખરી હુકમ ૦૪.૦૯.૨૦૧૪ નો છે. તે બંને હુકમોનો સાર એ હતો કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ ના બાકી રહેવા દરમિયાન અમુક વચગાળાની વ્યવસ્થા ચાલુ રાખવાની હતી, જેથી મુખ્ય બાબતનો નિર્ણય સિંગલ જજની બેંચ દ્વારા લેવાય. જ્યારે સદર અરજી (સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪) આખરી સુનાવણી માટે ૦૩.૦૨.૨૦૧૭ ના રોજ સૂચિબદ્ધ (list) કરવામાં આવી, ત્યારે સદર અરજી પસંદગી પામેલા આચાર્યોની નિમણૂક અંગેની દાદ પૂરતી દબાણ કરવામાં આવી ન હતી અને તે માત્ર એ જ ફરિયાદ પૂરતી મર્યાદિત હતી કે તે અરજદારોને તેમના અગાઉના પદ પરથી રાજીનામું આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું જોઈતું ન હતું. આથી, અરજીનો માત્ર સદર દાદને ધ્યાનમાં રાખીને નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો અને અન્ય દાદો માટે દબાણ ન કરવાથી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ પર આ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલ તારીખ ૦૩.૦૨.૨૦૧૭ ના હુકમનો સંદર્ભ લઈ શકાય છે.

૮.૨.૨ આમ, સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ માં વચગાળાના હુકમો અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નંબર ૨૬૯૮/૨૦૧૪ માં પેટન્ટ અપીલ નંબર ૮૭૬/૨૦૧૪ ના હુકમો અરજદારોના કેસને આગળ ચલાવશે નહીં, કારણ કે આ અદાલત દ્વારા કોઈ એવો નિર્ણય નોંધવામાં આવ્યો નથી જેને વર્તમાન અરજીઓના જૂથના વિવાદ સાથે કોઈ સંબંધ હોય.

૮.૩ ઉપરોક્ત કારણોસર આ અદાલતને જણાય છે કે, અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આ અદાલતના વિવિધ હુકમો પર મૂકવામાં આવેલો વિશ્વાસ, જે ઉપરોક્ત ફરિયાદ માં

નોંધાયેલ છે, તે અરજદારોના કેસને આગળ વધારી શકશે નહીં.

૯. સમગ્ર બાબતને ધ્યાનમાં લેતા આ અદાલતને જણાય છે કે, અરજદારોની ફરિયાદ વ્યાજબી પાયા વગરની છે. રાજ્યની આક્ષેપિત કાર્યવાહી કોઈ પણ ગેરકાયદેસરતાથી દૂષિત નથી. આ બાબતમાં આ અદાલતના કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી. તેથી આ અરજીઓ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૦. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, આ અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવે છે. કોઈ પણ વચગાળાનો હુકમ હવે અમલમાં રહેશે નહીં. દરેક અરજીમાં રૂલ ૨૬ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(પરેશ ઉપાધ્યાય, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.